

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Capvt VII. Alexander III. (a) VVigorn. Episcopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

Ecclesiæ puniuntur huiusmodi alienantes amissione officii obtenti, & compelluntur damnum illarum Ecclesiæ restituere: idem statuitur in cap. nulli 3. cum sequenti, cap. monemus 18. cap. quisquis 19. cap. indigne 21. cum sequenti, 12. quest. 2. cap. nulli 5. hoc tit. & iure antiquo deponerentur Episcopi, qui absque necessitate res Ecclesiæ distrahebant, cap. si quis Episcopus 10. quest. 2. cap. Apostolicas 12. quest. 1. item clerici, aut Abbates, qui sine licentia Episcopi distrahebant res Ecclesiæ, cap. Abbatibus 12. q. 2. Sed Paulus II. in dicta extravagante *Ambitiosa*, hanc dispositionis penam temperavit, excommunicatione inflicta, & post moram in petenda absolutione,

suspensione à regimine propriæ Ecclesiæ imposita; licet quoad has pœnas constitutionem hanc usu receptam non esse moneant Suarez de censuris disp. 23. sect. 6. num. 3. Barbosa de potest. Episcop. alleg. 5. num. 173. Postea novis constitutionibus Pii V. Urbani VIII. Gregorii XIII. & Sixti V. excommunicatio prolata est non solum in alienantes res Ecclesiæ, verum & in consentientes huiusmodi alienationi, absolutione Pontifici reservata, ut eas referens probat Gibalinus in synopsi censur. verba Alienatio: prosequuntur Garcia supra, dub. ultimum. Hurtado dict. tom. 1. de congr. §. 16. & nos aliqua dabimus in cap. 1. de solutionibus.

CAPVT VII.

Alexander III. (a) *VVigorn. Episcopo.*

AD aures. Et infra: Illas verò terras, quæ de sylvis extirpatis sunt (b) arabiles factæ, eis (c) hæreditario iure sub annuo censu poteris concedere tenendas, à quibus ipsas suo, vel parentum suorum labore constiterit fuisse extirpatis, nisi fortè aliis possent ad maiorem tuæ Ecclesiæ utilitatem, cum eodem onere, & labore conferri.

NOTÆ.

(a) *VVigorn.*] Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc tit. cap. 7. Conciliis addit, Paris cap. ad aures; & rectè, quia prior pars huius textus extat in cap. ad aures, de eo qui duxit in matrim. in eadem prima collectione, & post Concilium Lateranen. p. 6. cap. 15. De Wigornienis Ecclesiæ nonnulla notavimus in cap. 9. de elect.

(b) *Arabiles factæ.*] In quibus agris sterilibus propriæ emphyteusis ratio consistit, quod facile patebit, si huius contractus originem referamus. Sciendum enim est, Romanos Italiâ occupatâ finitimorum agros bello captos partim vendidisse, partim publicasse, civibusque sub tributo modico ad fruendum dedisse. Plutarchus in vita Gracchorum, Appianus lib. 1. de bello civit., ibi: *Agros bello captos, sibi que in perpetuum reservatos, eos quidem qui culti erant, colonis continuo dividebant, vendebant, elocabant; eos verò, qui propter bellum inculti, ac deserti erant, quorum magna erat copia, quia nondum illis vacabat in sortem mittere, auctionabantur, eis que addicebant, qui colere vellem, vectigali imposto in naturam quidem frugum decimâ, reliquorum fructuum quintâ.* Aristoteles etiam lib. 2. econom. ait, Byzantinos exhausto ærario fundos publicos certâ mercede, & pensione locasse; fertiles quidem ad tempus, alios ad perpetuum, ut culturâ meliores evaderent. Et sanè tunc primùm in usum venire cœpit contractus hic, cum agri deserti, atque inculti non facile colonos reperiebant, qui cum impendium magnum in illorum cultura, atque melioratione fecissent, ab iis discedere cogebantur: institutum igitur fuit, ut non ad tempus, sed in perpetuum, vel certè ad tempus longissimum illi agri elocarentur ea lege, ut quamdiu merces solveretur, tamdiu, vel certè ad longissimum tempus, retinerentur. Unde emphyteusis diffinitur *Contractus, quo res immobilis in perpetuum, sive in longum tempus, quoad dominium utile conceditur sub certa*

D. D. Gonzal, in Decretal. Tom. III. Pars I.

pensione præstanda domino directo. Docent, naturam, & leges huius contractus prosequentes, Donellus lib. 9. comment. cap. 14. cum sequenti, Caldas integro tractatu de iure emphyteutico. Jul. Clarus lib. 4. sentent. §. emphyteusis, Bronchorst. centur. 1. assert. 80. cum sequenti Gibalinus p. 2. lib. 4. de usuris. cap. 1. Et an contractus juris gentium, vel civilis sit disputat Mancinus centur. 1. genial. cap. 27. & an sit bonæ fidei, vel stricti juris, quænamque actio ex eo detur, ipse examinat cap. 30. & 31.

(c) *Hæreditario iure.*] Inter alias emphyteusis divisiones ea præcipuè notatur ab Interpretibus, quod alia sit hæreditaria, alia verò familiaris. Hæreditaria est, quæ pro quibuscunque hæredibus, etiam extraneis conceditur: familiaris verò, quæ nullâ factâ mentione hæredum contracta fuit: quare vi concessionis non requirit, ut successores sint hæredes, poteritque filius repudiatâ hæreditate succedere in emphyteusi. De variis formulis, quibus emphyteusis conceditur, agit Molina de iustitia disput. 472. cum sequenti.

COMMENTARIUM.

Difficilis, & merito Interpretibus visâ est præsens Alexandri decisio, dum continet prædia Ecclesiæ in emphyteusim perpetuam dari posse; cum certum sit inter alias alienationis prohibita species, eam referri à sacris canonibus, cap. nulli, hoc tit. dicta extravag. *ambitiosa*: facitque textus in l. final. C. de rebus alien. dum inter alienationis modos enumerat emphyteuticam concessionem, ibi: *Similique modo servitutes minime imponi, nec emphyteusicos contractum.* Et rectè, nam per hanc concessionem transit in emphyteutam dominium l. 1. C. de iure emphyte. docent Valascus de iure emphyte. quest. 13. 18. & 29. Garcia de expensis cap. 14. à num. 3. Connanus lib. 7. comment. cap. 12. num. 2. Duarenus lib. 1. disp. cap. 14. Gutierrez lib. 2. canonic. cap. 8. num.

num. 22. Petrus Barb. in l. si filio 26. §. finali, num. 39. ff. solut. matrim. Sarmientus lib. 3. select. cap. 2. à num. 31. Faber decad. 65. errore 3. §. 5. & lib. 20. consuet. cap. 11. Schifordég. lib. 1. tract. 18. quest. 3. Caldas Pereyra de renov. emphyt. lib. 1. quest. 10. Jul. Clarus lib. 4. rescop. sentent. verbo Emphyteusis, quest. 1. num. 2. Pichardus in §. alio, de locat. ex num. 31. Donellus lib. 9. comment. cap. 13. Yranzo de protestat. cap. 15. Solorzanus lib. 2. de jure Indiar. cap. 2. num. 6. Besoldus in delib. juris ad lib. 6. Pandect. tit. si ager vectigalis. Quod dominium Pragmatici utile, nos verò bonitarium dicimus, de quo loquuntur textus in l. sciendum 15. §. 1. ff. qui sauidare, l. 1. §. ult. ff. si ager vectig. l. cum sponsus 12. §. in vectigalibus, ff. de public. l. 3. §. si ego, ff. de novi operis nunc. l. 1. §. quod aut 3. l. 2. ff. de superfic. l. 5. titul. 30. parit. 3. Unde illi tantum possunt emphyteusim concedere, qui res ipsas alienare valent, non verò illi, qui alienandi facultatem non obtinent, ut minores, furiosi, prodigi, rutores sine decreto judicis, procuratores absque speciali mandato, ut probat Gibalinus dicto lib. 4. art. 1. cap. 3. Ex eadem ratione nec majoratus possessores possunt res majoratus in emphyteusim dare, ut post Molinam, & Mieres probant latè Flores de Mena ad decis. 16. Gamma, num. 3. Carvallo in cap. Raynuntius, part. 2. num. 311. Anguianus de legibus lib. 2. cap. 14. per totum. Igitur non rectè asseritur in præsentem, Episcopum posse prædia Ecclesiæ in emphyteusim concedere. Sed antequam huic difficultati satisfaciamus, sciendum est emphyteusim aliam esse perpetuam, aliam temporalem: perpetua, quæ communior est, unde emphyteutæ jus dicitur perpetuum in l. 1. r. 2. §. 3. C. de locat. præd. civil. l. 1. C. de offic. Comit. sacri pal. atque emphyteusis perpetua conductio dicitur à Gordiano in l. viam, C. locati, ea est, quæ sine temporis, aut personarum præfinitione conceditur; temporalis, quæ ad certum tempus, vel numerum personarum, l. ultim. ff. si ager vectigal. Cùm ergo de emphyteusi concedenda ex rebus ecclesiasticis agitur, jus hoc per Imperatores statutum legimus, ut tempora-

lem emphyteusim omnibus Ecclesiis concedere liceat, dummodo ultra filios, & nepotes non porrigatur; perpetuam verò nullo modo concedere possint, nisi in prædiis ruinosis, authent. de non alienandis, authent. de alienat. & emphyt. Juxta sacros verò Canones indistinctè emphyteusis, tam perpetua, quam temporolis prohibetur, d. cap. nulli, d. extravag. ambitiosa; & meritò, quia si locatio prædiorum Ecclesiæ ad longum tempus fieri prohibetur, cap. ad audi. nriam, infra hoc tit. ita etiam emphyteusis: probat Molina lib. 2. de justitia, disp. 469. nec contrarium probatur in præsentem textu, nam in eo supponitur, emphyteusim concedi debere adhibitâ solennitate à jure præscripta, argumento textus in l. qui testamento 20. ff. de testam. & ita Alexander non negat in emphyteusi desiderari solennitatem, quæ in alienationibus exigitur. Accedit, quia in præsentem casu tantum dubitabatur; an prædia aliàs sterilia aratro ad fertilitatem redacta essent; & ita an adesset justa causa ad concedendam talem emphyteusim? Cui dubio respondet Alexander, alienationem illam fieri posse, quasi dicat, eam esse justam causam concedendi prædia Ecclesiæ in emphyteusim agricolis illis, qui ea reduxerunt ad culturam; non tamen ideo negat Alexander, adhibendam esse juris solennitatem. Si autem res Ecclesiæ solitæ sint concedi in emphyteusim, poterit Prælati propria auctoritate iterum dare, cap. per tuas, de donat. cap. finali, de feud. cap. 2. de locato, in §. compil. Vela tom. 1. dissert. 15. quia tunc non est alienatio, cùm res illæ nondum ad Ecclesiam redierint pleno jure. Docent Covar. lib. 2. var. cap. 17. Azor lib. 10. institut. p. 3. cap. 2. quest. 8. Gibalinus dicto lib. 4. de usur. cap. 1. artic. 3. qui rectè exigunt, ut eadem causa dandi in emphyteusim perleveret; ideoque negant agrum, qui ob sterilitatem datus primò fuerit in emphyteusim, & deinceps culturâ factus est pinguior, finitâ emphyteusi propter emphyteutæ delictum, aut deficientibus ejus heredibus, dari denò in emphyteusim non posse; quia eadem causa, propter quam in emphyteusim primò datus fuerat, nimirum sterilitas, non amplius subest.

CAPVT VIII.

Cœlestinus III. (a) Ravennati Archiepiscopo.

UT super aliqua repositæ quæstionis dubietas Ap. Sed. providentiâ enodetur, Romana Ecclesia, cui licet immeriti præsidemus, singulorum consuevit consultationibus respondere. Sanè quæstivisti à nobis, si possessiones, seu redditus regalium decimationum, & aliunde ex certis locis provenientes, quos prædecessor tuus bonæ memoriæ quousque diem clausit extremum, ad manus suas tenuit, & in proprium usum exceperit, nec aliis infeudavit, de mensa sint Archiepiscopi intelligendi, & de eis, cùm ex sacramento fidelitatis teneatur ab Apostolica Sede, nihilominus causâ subjectionis contractus possit alienationis cujuslibet intervenire. Tuæ igitur inquisitioni præsentem paginam duximus respondendum, quod sive intelligantur de mensa, sive non, ut non alienentur, consultius æstimamus.

NOTÆ